

MALI JAMANA
JAMA KELEN - KUNTILENNA KELEN - NJANIYA KELEN

KARAMOŊO DEMENAN

BAMANKAN SARIYASUN

Mamadu Bubu JAKATE
Bamako

Maquette couverture : Modibo Sidibé
éditions Jamana
BP 2043 - Bamako (Mali)
Tél : 229 62 89 — Fax : 229 76 39
E-mail : jamana@timbagga.com.ml
Dépôt légal 1er trimestre 2005
Bibliothèque nationale Bamako
Copyright 2005
éditions Jamana
ISBN — 2-915032-56-4

Tous droits réservés pour tous pays.

2

Gafe kə̀nəkow

Sigini
Samani
Nunnafõli
Kaɲɛ
Daɲɛ
Kumaden
Sɛbenni sariyaw
Təgə
Mankutulan
Wale
Nə̀nabila
Denni
Tigiya
Kə̀bila
Nə̀rə̀nna, bə̀nna
Sɛmentiyalan
Kafolan
Jiralan
Hakə̀lan
Daɲɛ dorogolen

3

Bamanankan sigini

1. Nsiirin dɔ sebennen file kalanden dɔ fɛ min tɛ se bamanankan sebenni na.

NSirin : Nye a da souroukouba ni sonsan na. Ou tara djègèminèna. Ou ye djègè dourou minè. Souroukouba ya fòsonsansan ye, a ka bi djègè dourou to alā bolo, a ka sini ta tiaman kònò. Sonsan sòna o ma.

O dougousèdjè, ou tara, ou ye djègè dourou wèrè minè. Souroukouba ya fòsonsansan ye, a ka bi djègè dourou to alā bolo tougou, a ka sini ta tiaman kònò. Sonsan sòna o ma.

O dougousèdjè, ou tara tougou, ou ye djègè tan minè. Souroukouba ya fòsonsansan ye, a ka bi djègè tan to alā bolo tougou, a ka sini ta tiaman kònò. Sonsan ma sòn o ma. A ye djègèou minè ka ta nu ye a ka so. A na mousoou, Habi ni Payi, ye ou tobi ka ngòmi kè ou nadji la ka o doun.

2. Nsiirin in sebennen file ka jɛ.

Nsiirin : N ye a da surukuba ni nsonsansan na. U taara jègèmine na. U ye jègè duuru minè. Surukuba y'a fò sonsansan ye, a ka bi jègè duuru to ale bolo, a ka sinin ta caman kənə. Nsonsansan sanna o ma.

O dugusejɛ, u taara, u ye jègè duuru wɛrɛ minè. Surukuba y'a fò nsonsansan ye, a ka bi jègè duuru to ale bolo tugun, a ka sinin ta caman kənə. Nsonsansan sanna o ma.

O dugusejɛ, u taara tugun, u ye jègè tan minè. Surukuba y'a fò nsonsansan ye, a ka bi jègè tan to ale bolo tugun, a ka sinin ta

caman kənə. Nsonsansan ma sòn o ma. A ye jègè mine ka taa n'u ye a ka so. A ni a musow, Habi ni Payi ye u tobi ka ngòmi kè u naji la ka o doun.

3. Baara kɛta:

- Masalabolo filaw sanga jəgən ma. Yelɛmaw sɛbɛn jəgən jɛkərə.

-Taamasiyen minnu kera ka masalabolo filanan sɛbɛn olu kelen o kelen sɛbɛn, kana segin kelen kan sɛjɛ fila.

MARATA: Bamanankan siginiden ye 37 ye : a b c d e ɛ f g h i j k l m n j ə o ə p r s t u w y z

Siginiden ninnu tilalen don kulu fila ye :

- dafataw (ye ə0 ye): b c d f g h j k l m n j ə p r s t w y z

- dafalenw (ye 7 ye): a e ɛ i o ə u

DEGELIW

1. Tomiw nɔnabila ni "e" walima "ɛ" ye.

O dugus..j., u taara, u y.. j..g.. duuru w..r.. min...
Surukuba y'a fɔ sonsan y., a ka bi j..g.. duuru to al.. bolo
tugun. a ka sinin ta caman kɔnɔ. Sonsan sɔnna o ma.

2. Tomiw nɔnabila ni "o" walima "ɔ" ye.

Surukuba ye a f.. s..nsan ye, a ka bi jɛgɛ duuru t.. ale b..l., a
ka sinin ta caman k..n...S..nsan s..nna .. ma.

S..san ni a mus..w, Habi ni Payi, ye u t..bi ka ɔ..mi kɛ u naji la
ka .. dun.

3. Soninw nɔnabila ni "o" walima "ɔ" ye.

Surukuba ye jɛgɛw s_g_ɔ ni b_l_ɔ ye ka u t_ji la. A ye a
b_l_ kɛ ka u ta w_yŃ la. A taara ni u ye a ka s_ɔ ka u di a
mus_ɔ ma.

Jɛgɛw dunt_ɔ, u k_l_ ye surukuba den kelen s_g_.

Jɛgɛnaji diyara baw_ɔ a sank_r_tara ni k_g_ɔ ni f_r_nt_ɔ
ye.

4. Soninw nɔnabila ni "ɲ" walima "ŋ" ye.

Surukuba ni sonsan ye jɛgɛ ɔ_ini kosebɛ. U ye caman sɔrɔ fo
u ye ɔ_ɔmi kɛ u naji la. Nin jɛgɛminɛna filaw ye ɔ_anaw ye.
Nin bɛɛ kɔ, sonsan bɛ ɔ_ɔ sɛnɛ kosebɛ. Fosi tɛ o ti_ɛ a bolo.

Surukuba ɔ_ɛ ka di kosebɛ bawo ale de bɛ ɔ_ɔni bɔ
denmisɛnw sen na. A bɛ ɔ_unu fana da jiriw la walasa a bɛ di
caman sɔrɔ.

5. Tomiw nɔnabila ni "j" walima "g" ye.

O du..use..ɛ, u taara tu..un, u ye ..ɛ..ɛ tan minɛ. Surukuba y'a
fɔ sonsan ye, a ka bi ..ɛ..ɛ tan to ale bolo tu..un, a ka sinin ta
caman kɔnɔ. Sonsan ma sɔn o ma. A ye u minɛ ka taa ni u ye
a ka so. A na musow, Habi ni Payi, ye u tobi ka ..aba ni kɔ..ɔ
kɛ u naji la, ka o ni ɔmi dun.

6. Soninw nɔnabila ni "c" walima "k" ye.

Suru_uba ni sonsan ye jɛgɛ ɔ_aman minɛ bi. Sonsan ma sɔn
ɔ_a sini taw _ɔnɔ. Suru_uba ɔ_aba_oyara, a ye
yɛɛ_olonba ɔ_i. Sonsan ɔ_ɛra ɔ_ɛ farin ye. ɔ_a a ta o don
na ɔ_a na a bila bi la, a ɔ_ɛra _ɛ dusuma ye.

7. Nsiirin dɔ seben

Baara keta

Masalabolo kalan ka a faamu.

Du dɔ

Cɛmɔkɔ fa ka du ye du barikama ye.

Cɛmɔkɔ fa ka du kɔnɔ, kɔrɔ ye kɔrɔ, dɔgɔ ye dɔgɔ ye.

Kabini Cɛmɔkɔ ni a kɔrɔkɛ ye u fa nato ye, u wulila ka u jɔ.

Cɛkɔrɔba ye u ka foli lamine. A tilala ka ɔmi di u ma.

SAMANI

Masalabolo : Teriya

Teriya ka gɛlɛn.

Teri fila tun bɛ kɛ jɔgɔn fɛ tuma bɛɛ.. Kɛlɛn tun mana fɛn min sɔrɔ, o tun ye tɔ kɛlɛn ta ye. U tun bɛ taa maana lamɛn jɔgɔn fɛ, yɔrɔw la. U tun mana baara kɛ ka wari min sɔrɔ, u tun b'o dun. O tɛ ko juman ye.

Teri fila ninnu, kabin'u fitinin, u baw tun b'u bila, u n'u dɔgɔnin wɔrɔ, u ka tiga tiga wɔrɔ. Baara in dɔ la kɛlɛn sɛnfɛ, tiri donna u dɔgɔnin jɛ na, tiiri citɔ a fɛ, tulonkɛ kama. U ye tiga kuuru wɔrɔ ka segin k'a faraw cɛ. Ba Fanta ye tigakisew kɛ bɔrɛ seegin kɔnɔ ka mana kuru k'o da u kan.

Walasa terima fila ninnu kana salaya baaraw la, ba Fanta ye boolo kɛ nsaamɛ la k'o di u ma. O kɛra u bolo nisɔndiya dan ye.

Baara keta 1 : Masalabolo kalan k'a faamu.

Baara keta 2 : Dajɛ dɔw bɔlɛn bɛ jɔgɔn fɛ masalabolo kɔnɔ, danfaranin de bɛ u ni jɔgɔn cɛ. U seben jɔgɔn jɛkɔrɔ. Danfara minnu b'a jira k'u bɔlɛn don jɔgɔn fɛ, tiiri ci olu jukɔrɔ.